

*В. О. Шведун,
д. держ. упр., завідувач кафедри менеджменту навчально-науково-виробничого центру,
Національний університет цивільного захисту України, м. Харків*

DOI: 10.32702/2306-6814.2018.24.54

ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЗЕЛЕНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ

V. Shvedun,
Doctor of Public Administration, Head of the Management department
of the Education, Scientific and Production Center, National University of Civil Defence of Ukraine

PROBLEMS OF STATE REGULATION IN THE SPHERE OF GREEN POWER IN UKRAINE

У статті досліджено проблеми державного регулювання в сфері зеленої енергетики. Зокрема здійснено порівняння принципів управління у сфері зеленої енергетики в Україні та в країнах Європейського Союзу. Підкреслено, що фактично в Україні, на відміну від країн Європейського Союзу, управління в сфері зеленої енергетики здійснюється виключно державою. Проаналізовано заходи стосовно реформування сфери зеленої енергетики України. Зазначено, що було завершено розробку комплексу заходів стосовно максимального наближення українського енергетичного ринку до європейського. Крім того, Україна приєдналася до Міжнародної енергетичної хартії, що, в свою чергу, надає можливість успішно протистояти поточним та перспективним викликам світової енергетики на фоні підтримки країн.

Problem setting. Actually Ukraine began to introduce policy of energy efficiency and formation of the legislative base for improvement of green power industry sphere. In particular, the normative legal acts on energy saving, use of alternative energy sources and development of the green power sphere in general are developed and enacted that, in turn, had to contribute to its development. However existence of the economic crisis, instability of political situation, lack of necessary financial resources, rigid administrative management methods interfered with carrying out of the corresponding reforms.

Paper objective. The purpose of article is investigation of the problems of state regulation in the sphere of green power.

Paper main body. The problems of state regulation in the sphere of green power are investigated. In particular, the comparison of management principles in the sphere of green power in Ukraine and in the EU countries is carried out. It is emphasized that actually the control in the sphere of green

power is made especially by the state in Ukraine, unlike the EU countries. The measures for reforming of the sphere of green power industry of Ukraine are analyzed. It is specified that development of a complex of measures concerning maximum approximation of Ukrainian energy market to the European one was completed. Besides, Ukraine joined the International Power Charter that, in turn, gives an opportunity of successful resist to the current and perspective calls of world power against the background of the countries' support.

Conclusions of the research. In general, effective state regulation in the green power sphere plays a key role for further development of Ukraine in the presence of the necessary potential for activization of integration processes in the context of development of infrastructure of the green power sphere and accession to European power systems.

Ключові слова: державне регулювання, сфера зеленої енергетики, проблеми, принципи управління, комплекс заходів.

Key words: state regulation, green power sphere, problems, management principles, complex of actions.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Фактично з метою вдосконалення сфери зеленої енергетики Україна почала впроваджувати політику енергоефективності та формування необхідної для її реалізації законодавчої бази. Зокрема було розроблено та введено в дію нормативно-правові акти стосовно енергозбереження, використання альтернативних джерел енергії та розвитку сфери зеленої енергетики в цілому, що, в свою чергу, повинно було сприяти її розвитку. Проте наявність економічної кризи у другій половині 1990-х років, нестабільність політичної ситуації, брак необхідних фінансових ресурсів, жорсткі адміністративні методи управління перешкоджали проведенню відповідних реформ.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблеми державного регулювання в сфері зеленої енергетики досліджувалися в наукових напрацюваннях багатьох видатних вчених, зокрема, таких: Д.Ю. Дрожжин [1], Г.О. Дзяна [2], Т.Д. Таукешева [3] та ін.

Однак, враховуючи те, що ефективне державне регулювання у сфері зеленої енергетики відіграє ключову роль для подальшого розвитку України за наявності необхідного потенціалу для активізації інтеграційних процесів в контексті розвитку інфраструктури сфери зеленої енергетики та приєднання до європейських енергетичних систем, потребують поглибленого дослідження проблеми державного регулювання в сфері зеленої енергетики.

МЕТА СТАТТІ

Виходячи з вищенаведеного, метою статті є дослідження проблем державного регулювання у сфері зеленої енергетики в Україні.

Для досягнення поставленої мети в роботі необхідно поставити та вирішити такі завдання:

— здійснити порівняння принципів управління у сфері зеленої енергетики в Україні та в країнах Європейського Союзу;

— проаналізувати заходи стосовно реформування сфери зеленої енергетики України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Якщо здійснити порівняння принципів управління у сфері зеленої енергетики в Україні та в країнах Європейського Союзу, то слід підкреслити, що до нещодавніх часів вони виглядали так, як показано в таблиці 1 [1; 3].

Протягом років незалежності України вже було реалізовано низку заходів стосовно реформування сфери зеленої енергетики України. Так, в межах Програми "Технічна допомога співтовариству незалежних держав" (англ. — Technical Assistance for the Commonwealth of Independent States — TACIS) було завершено розробку комплексу заходів стосовно максимального наближення українського енергетичного ринку до європейського. При цьому слід прийняти до уваги, що Європейський банк реконструкції та розвитку зазначив, що готовий підтримати та створити сприятливі умови для впровадження реформ енергетичного сектору, які орієнтовані на зменшення перехресного субсидування різнохарактерних категорій споживачів електроенергії та спрямовані на запровадження тарифів, що є економічно обґрунтованими, з метою залучення інвестиційних коштів та підвищення загального рівня енергоефективності [2; 3].

У січні 1993 року з метою підвищення якості діяльності у сфері енергетики України було створено Державне підприємство зовнішньоекономічної діяльності (далі — ДПЗД) "Укрінтеренерго", що було викликано необхідністю переходу до принципів ринкової економіки енергетичного комплексу держави.

Крім того, за участю ДПЗД "Укрінтеренерго" здійснюється відновлювальний ремонт та модернізація по-

Таблиця 1. Порівняльна характеристика принципів управління у сфері зеленої енергетики в Україні та в країнах Європейського Союзу

Принципи України	Принципи Європейського Союзу
Наявність природних монополій. Державне управління. Планування на централізованому рівні. Державна власність	Наявність вільної конкуренції. Державне регулювання. Розширення свободи економічних дій суб'єктів господарювання у сфері зеленої енергетики, звільнення від жорстких державних обмежень (лібералізація). Приватна власність

тужностей гідроелектростанції "Тхак Ба" зі збільшенням потужності зі 108 до 120 МВт.

ДПЗД "Укрінтеренерго" поставляє електроенергію до країн Європи відповідно до прямих консорціальних угод із закордонними енергетичними компаніями на основі положень Міжнародної системи менеджменту якості ISO 9001:2008.

Крім того, в 2010 році Україна приєдналася до Європейської енергетичної хартії та підписала відповідний договір, який відіграє ключову роль в створенні правового поля для енергетичної безпеки на глобальному рівні на основі створення відкритих ринків, що функціонують відповідно до принципу вільної конкуренції. Основними вимогами Європейської Хартії до України було забезпечення лібералізації та організація вільного недискримінаційного доступу до магістральних ліній електропередач.

Проте, враховуючи той факт, що попередній договір Європейської енергетичної хартії потребував суттєвої модернізації, приймаючи до уваги загальну зміну стану світового енергетичного ринку та сучасні потреби в електроенергетиці, 21 травня 2015 року Україною було підписано заключний документ Міжнародної конференції (Гаага II) з Міжнародної енергетичної хартії. Ключовим завданням, що стоїть нині перед країнами, що підписали зазначений договір, є забезпечення енергетичної безпеки і перспективного стабільного розвитку світового енергетичного ринку з урахуванням його нинішніх потреб. Для України подібне приєднання до Міжнародної енергетичної хартії є стратегічно важливою метою, оскільки воно надає можливість успішно протистояти поточним та перспективним викликам світової енергетики на фоні підтримки країн, які дотримуються подібних принципів у сфері зеленої енергетики [1; 2].

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, за результатами даного дослідження було отримано такі висновки.

1. Здійснено порівняння принципів управління у сфері зеленої енергетики в Україні та в країнах Європейського Союзу. Підкреслено, що у країнах Європейського Союзу використовуються наступні принципи: наявність вільної конкуренції, державне регулювання, розширення свободи економічних дій суб'єктів господарювання у сфері зеленої енергетики, звільнення від жорстких державних обмежень (лібералізація), приватна власність. Що стосується України, то в даному випадку застосовуються наступні принципи: наявність при-

родних монополій, державне управління, планування на централізованому рівні, державна власність. Фактично в Україні, на відміну від країн Європейського Союзу, управління в сфері зеленої енергетики здійснюється виключно державою.

2. Проаналізовано заходи стосовно реформування сфери зеленої енергетики України. Зазначено, що було завершено розробку комплексу заходів стосовно максимального наближення українського енергетичного ринку до європейського. Крім того, Україна приєдналася до Міжнародної енергетичної хартії, що, в свою чергу, надає можливість успішно протистояти поточним та перспективним викликам світової енергетики на фоні підтримки країн.

Література:

1. Дрожжин Д.Ю. Механізм державного регулювання енергоефективності в Україні / Д.Ю. Дрожжин // Державне будівництво. — 2012. — № 2. — Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2012-2/doc/2/06.pdf>
2. Суходоля О.М. Енергоефективність економіки в контексті національної безпеки: методологія дослідження та механізми реалізації: монографія / О.М. Суходоля. — К.: Вид-во НАДУ, 2006. — 424 с.
3. Таукешева Т.Д. Бюджетна децентралізація як чинник зміцнення місцевого самоврядування в Україні [Електронний ресурс] / Т.Д. Таукешева, Г.В. Даудова // Теорія та практика державного управління. — 2015. — Вип. 1 (49). — Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2015-1/doc/3/02.pdf>

References:

1. Drozhzhy'n, D. Yu. (2012), "Mechanism of state regulation of energy saving in Ukraine", State construction, vol. 2, available at: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2012-2/doc/2/06.pdf> (Accessed 20 Nov 2018).
2. Suxodolya, O. M. (2006), "Energoefektyvnist' ekonomiky' v konteksti nacional'noyi bezpeky': metodologiya doslidzhennya ta mexanizmy' realizaciyi" [Energy safety of economics in the context of national safety: methodology of research and mechanisms of realization], Kyiv, Ukraine.
3. Taukesheva, T. D. and Daudova, H. V. (2015), "Budget decentralization like factor of strengthening of local government in Ukraine", Theory and practice of public administration, vol. 1(49), available at: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2015-1/doc/3/02.pdf> (Accessed 20 Nov 2018).

Стаття надійшла до редакції 06.12.2018 р.